

UZASADNIENIE

Podstawę prawną do podjęcia niniejszej uchwały stanowi art. 44 ust. 3–4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 z późn. zm.), zgodnie z którym zniesienie formy ochrony przyrody dokonuje rada gminy w drodze uchwały. Może ono nastąpić w razie utraty wartości przyrodniczych i krajobrazowych, ze względu na które ustanowiono formę ochrony, w razie konieczności realizacji inwestycji celu publicznego przy braku rozwiązań alternatywnych, albo w celu zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego.

Drzewa gatunku jesion wyniosły (*Fraxinus excelsior*) rosną w obrębie zespołu dworsko-parkowego w Pszczelej Woli (gmina Strzyżewice), wpisanego do rejestru zabytków województwa lubelskiego pod nr A/702, na działce ewidencyjnej nr 1140/16 w obrębie 0021 Osmolice Pierwsze. Ustanowione zostały jako pomniki przyrody na mocy Rozporządzenia Nr 2 Wojewody Lubelskiego z dnia 6 lutego 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Lub. z 1995 r. Nr 2, poz. 13).

Uchwałą Nr XXXVIII/225/17 Rady Gminy Strzyżewice z dnia 22 listopada 2017 r. w sprawie zniesienia formy ochrony przyrody drzewa uznanego za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2017 r. poz. 5106) zniesiono ochronę jednego z pięciu jesionów wyniosłych oraz dokonano zmiany nazwy pomnika z „pięciu jesionów wyniosłych” na „zespół czterech jesionów wyniosłych”.

Obecnie dwa spośród czterech drzew utraciły wartości przyrodnicze i krajobrazowe. Jedno z nich zostało powalone w 2022 r. w wyniku porywistych wiatrów, a drugie wymaga usunięcia z przyczyn sanitarnych oraz ze względu na zagrożenie bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego.

W dniu 19 grudnia 2024 r. przeprowadzono oględziny drzewa z udziałem pracowników Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Lublinie, przedstawicieli Szkoły, Gminy Strzyżewice oraz Powiatu Lubelskiego. Stwierdzono rozległe wypróchnienia w koronie drzewa, podłużne pęknięcie przewodnika oraz wyraźny rozkład tkanki drzewnej. Drzewo znajduje się w fazie zamierania na skutek infekcji wywołanej najprawdopodobniej przez patogena grzybowego *Hymenoscyphus fraxineus*. Choroba ta prowadzi do obumierania drzewa i osłabienia jego systemu korzeniowego, co grozi wykrotem. Z uwagi na brak możliwości skutecznych zabiegów pielęgnacyjnych oraz lokalizację drzewa przy intensywnie użytkowanej drodze, stwierdzono konieczność jego usunięcia.

Lubelski Wojewódzki Konserwator Zabytków w dniu 8 stycznia 2025 r. wydał decyzję zezwalającą na usunięcie drzewa (znak: IN.5146.357.3.2024.KK1), uzależniając ją od zniesienia formy ochrony przyrody zgodnie z art. 44 ust. 3–4 ustawy o ochronie przyrody.

W dniu 7 kwietnia 2025 r. Dyrektor Zespołu Szkół Rolniczych – Centrum Kształcenia Zawodowego w Pszczelej Woli zwrócił się do Rady Gminy Strzyżewice z wnioskiem o zniesienie ochrony w części pomnika przyrody, tj. zmniejszenie liczby chronionych jesionów wyniosłych z czterech do dwóch, rosnących na działce nr 1140/16 w obrębie zespołu dworsko-parkowego w Pszczelej Woli.